

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

21 november 2006

ONTWERP VAN DECREET

houdende de lokale diensteneconomie

HOORZITTING

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door de heer Koen Van den Heuvel**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Trees Merckx-Van Goey.

Vaste leden:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Johan Deckmyn, Freddy Van Gaever, Roland Van Goethem, John Vrancken;
de heer Jan Laurys, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;
mevrouw Anissa Tamsamani, de heren Joris Vandenbroucke, André Van Nieuwkerke;
de heer Louis Bril, mevrouw Annick De Ridder, de heer Jul Van Aperen.

Plaatsvervangers:

de heer Thieu Boutsen, mevrouw Katleen Martens, de heren Jan Penris, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heer Carl Decaluwe, mevrouw Kathleen Helsen, de heer Frans Peeters, mevrouw Miet Smet;
mevrouw Caroline Gennez, de heren Chokri Mahassine, Robert Voorhamme;
mevrouw Patricia Ceysens, de heer Jaak Gabriels, mevrouw Vera Van der Borgh.

Toegevoegde leden:

mevrouw Vera Dua;
de heer Jan Peumans.

Zie:

940 (2005-2006)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet
- Nr. 2: Amendementen

INHOUD

	Blz.
1. UNIZO – Unie van Zelfstandige Ondernemers	4
2. VVSG – Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten	6
3. KBN – Koepel van Buurt- en Nabijheidsdiensten	8
4. ISIS vzw.....	11
5. Stad Vilvoorde	13
6. PRISMA vzw	15

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Werk en Sociale economie organiseerde op 26 oktober 2006 een hoorzitting over het ontwerp van decreet houdende de lokale diensteneconomie. Naast Unizo en de VVSG hoorde de Commissie getuigen uit het werkveld: de Koepel van Buurt- en Nabijheidsdiensten (KBN), een groot regionaal initiatief, ISIS vzw uit Limburg, een klein initiatief in een landelijk gebied, Prisma vzw uit Ranst en de Stad Vilvoorde als voorbeeld van een gemeente met ervaring in het ontwikkelen van de lokale diensteneconomie.

1. UNIZO – Unie van Zelfstandige Ondernemers

De heer Robrecht Bothuyne, adviseur studiedienst Unizo: Veel mensen verwachten van Unizo een anti-verhaal over de sociale economie. Vroeger was er inderdaad meer sprake van confrontatie maar gaandeweg hebben wij elkaar gevonden. De grote kritiek van vermeende oneerlijke concurrentie blijft wel aanwezig bij onze achterban, maar wij zoeken vandaag toch meer naar complementariteit.

Unizo heeft een aantal raakvlakken met de sociale economie. Wij zijn vertegenwoordigd in de raden van bestuur van de PWA's, de startcentra en de invoegbedrijven. Samen met Syntra Vlaanderen en de VDAB wordt door Unizo een samenwerking op poten gezet met de activiteitencoöperatieën. Verder noem ik nog ES-change, de strijkssector en de dienstencheques.

Wij zijn voorstanders van een vrij strenge activeringspolitiek op de arbeidsmarkt. Iedereen die beschikbaar is, moet ingeschakeld worden. Maar wij beseffen ook dat niet iedereen in staat is om meteen mee te draaien in de reguliere economie. Voor sommige groepen is werk op maat nodig.

Reguliere en sociale economie kunnen elkaar aanvullen, maar oneerlijke concurrentie moet vermeden worden. Zo kan het aanbod van diensten als kinderopvang en boodschappendiensten waardevol zijn voor reguliere ondernemers. In het nieuwe verhaal is een belangrijke rol weggelegd voor de lokale besturen als regisseurs. Die regie houdt een dialoog in met de lokale en regionale ondernemers uit de reguliere economie. Unizo engageert zich om dat gesprek op gang te brengen en in stand te houden. Bij de advisering over de erkenning van concrete projecten spelen ook de fora voor lokale werkgelegenheid en de Resoc een

rol. Maar het is jammer dat de sociale partners niet meer gehoord zullen worden, in tegenstelling tot de invoegeconomie bijvoorbeeld, waar dat wel het geval is.

Het ontwerp biedt een duidelijk kader aan de bestaande initiatieven en experimenten, die uiteenlopende financieringsbronnen hebben. Een transparant subsidiesysteem met duidelijke voorwaarden kan het wantrouwen bij onze achterban wegnemen. Het moet volgens ons zo conform mogelijk zijn aan wat voor de invoegbedrijven bestaat. Wij zijn alvast blij dat wij binnen de SERV nog zullen gehoord worden over de uitvoeringsbesluiten.

De beperking tot niet vermarktbare diensten, waarvan sprake in de toelichting, is voor Unizo een duidelijke grens, waarover permanent moet gewaakt worden.

Voorts kunnen de projecten in de lokale diensteneconomie voor ons nooit een eindstation zijn. Doorgroei en doorstroming zijn belangrijk en terecht opgenomen in de voorwaarden. Ook zij moeten permanent bewaakt blijven door de projectverantwoordelijken en de verantwoordelijken voor de erkenning. Wij geloven dat de lokale diensteneconomie een actieve rol kan spelen op de arbeidsmarkt. De jeugdwerkloosheidsplannen gaven alvast een aanzet daartoe. Ook de beperkte capaciteit van de lokale diensteneconomie noopt tot doorstroom. De individuele capaciteiten en competenties van wie erin werkt, kunnen in vele gevallen ook in de reguliere economie tot hun recht komen. De nieuwe lokale werkwinkels zullen daarin een belangrijke rol kunnen spelen.

Ik besluit dat de lokale diensteneconomie niet ongebreideld mag groeien, maar veeleer complementair moet blijven aan de reguliere sector. De regiefunctie op dit vlak is nieuw voor veel lokale besturen, wat investeringen vergt. Het ontwerp moet een duidelijk kader bieden dat garandeert dat geen oneerlijke concurrentie ontstaat. Het zou niet slecht zijn mochten de bestaande adviescommissies sociale economie die over de invoegdossiers adviseren, opgenomen worden in dit verhaal.

De heer Jul Van Aperen: Is uw vrees voor oneerlijke concurrentie gebaseerd op bepaalde feiten of is zij veeleer een defensieve houding?

De heer Robrecht Bothuyne: Ik druk daarmee een permanente bezorgdheid van onze leden uit. Zij zien

het verschil niet tussen de verschillende initiatieven die genomen worden in het kader van de sociale economie. Er zit immers dynamiek in de experimenten en het komt erop aan die te kanaliseren. Er zijn tot nu toe geen grote misbruiken, maar wij willen wel waarschuwen voor de toekomst.

De heer Roland Van Goethem: Men spreekt hier van niet-vermarktbaarheid als voorwaarde, maar ik stel vast dat binnen de sociale economie diensten worden aangeboden die wel degelijk vermarktbaar zijn, zoals strijken of fietsen herstellen. Zou het niet nuttig zijn een klare definitie in het ontwerp in te schrijven?

De heer Robrecht Bothuyne: Dat is zeer moeilijk. Anders was die definitie er trouwens al wel. Grensgevallen kunnen volgens ons alleen met dialoog opgelost worden. Daarom moet men aan de sociale partners op alle niveaus een rol geven en de lokale overheden aanspreken op hun regiefunctie, opdat de initiatieven bij hun sociale doelstelling blijven.

De heer Roland Van Goethem: Bent u niet bang dat de middenstanders gaan afhangen van de goodwill van de lokale besturen?

De heer Robrecht Bothuyne: Wij zullen altijd voor een stuk daarvan afhangen, maar willen zelf ook verantwoordelijkheid opnemen in de erkenningsprocedure.

De heer Jan Laurys: Het aftoetsen van de scheidingslijn tussen wel en niet vermarktbaar, tussen complementariteit en oneerlijke concurrentie zal per project moeten gebeuren in de vorm van dialoog. Ook sociale economie is immers economie.

De heer Robrecht Bothuyne: Om de afhankelijkheid van de goodwill der lokale besturen te verkleinen, stelt Unizo voor om de adviescommissies sociale economie een rol te geven.

Mevrouw Anissa Tamsamani: Het is goed dat Unizo de sociale economie niet langer als een marginaal broertje bekijkt. Wat de jeugdwerkloosheid betreft, die is niet alleen een taak van de sociale economie. Ik stel vast dat de sociale economie in bepaalde steden jongeren opvangt die thuishoren in de reguliere tewerkstelling. Welke rol gaat Unizo daar spelen?

De heer Robrecht Bothuyne: Onze rol in de jeugdwerkloosheid verschilt sterk van streek tot streek. In Gent en Limburg zijn voltijdse medewerkers vrijgesteld om bedrijven aan te spreken om jongeren een

kans te geven. Elders is dat niet het geval, wat jammer is, maar de lokale besturen en de VDAB hebben er daar voor gekozen de werkgeversorganisaties slechts in beperkte mate te betrekken. Jobkanaal toont nochtans dat bij hen de wil bestaat.

De heer Jan Peumans: Wij hadden verwacht dat u het concurrentiële karakter van de sociale economie zou benadrukken. Ikzelf ken voorbeelden in het groenonderhoud en collectieve en individuele vervoersprojecten. In de wandelgangen horen wij voortdurend spreken over concurrentievervalsing maar hier ontwijkt u deze problematiek.

U spreekt verder over het ontwikkelen van de regiefunctie van de lokale besturen. Die stellen vaak met eigen middelen mensen te werk die in de reguliere economie niet aan bod komen. Stelt u zich eens voor dat die alle in dit systeem gaan stappen. Is dat dan niet in tegenspraak met uw pleidooi voor het afremmen van ongebreidelde groei?

Welke acties gaat Unizo ondernemen om de doorstroming naar het reguliere arbeidsproces te bevorderen?

De heer Robrecht Bothuyne: De voorbeelden liggen inderdaad dicht bij de dunnen scheidingslijn. De bewaking moet gebeuren op het niveau van het lokale bestuur, Resoc of de Vlaamse commissie sociale economie. Maar er zijn genoeg andere niet of beperkt concurrentiële dingen te doen. Zo zijn kleine onderhoudswerken moeilijk uit te besteden aan privé-spelers. Het aanbod is te klein.

Voor de doorstroming van doelgroepwerknemers zijn wij bereid bedrijven te zoeken die invoegbedrijf willen worden. De overheid biedt voldoende mogelijkheden om mensen stapsgewijs te ondersteunen naar inschakeling in de reguliere economie, al kan dat niet voor iedereen.

De heer Jan Peumans: U heeft dus geen fundamentele kritiek op concurrentievervalsing?

De heer Koen Van den Heuvel: Het probleem zit hem in de mate waarin de overheidssubsidie de productiviteitshandicap van de laaggeschoolde kan compenseren zonder concurrentievervalsing te worden. Kiest men voor een maatschappij waarin zij opzij worden gezet en uitkeringsafhankelijk worden gemaakt of probeert men hen toch te betrekken in de arbeidsmarkt? Volgens mij bestaat in Vlaanderen een brede

consensus over het standpunt dat de heer Bothuyne naar voren bracht.

Unizo stelt dus voor om de bestaande adviescommissies sociale economie als extra waakhond toe te voegen aan de niveaus die thans in het ontwerp staan, met name de lokale werkgelegenheidsfora, Resoc en de minister. Maar in welke mate heeft Unizo een goede kijk op de werking van die fora? Hoe evalueert het de werking ervan? Blijkbaar is men niet voor 100% tevreden?

De heer Robrecht Bothuyne: Dat wisselt sterk van plaats tot plaats en hangt af van wie betrokken is. Dat is geen goede vertrekbasis. Ons beeld van Resoc is wisselend, maar ze werken wel. Van de lokale fora daarentegen draaien er 90% niet naar behoren. Wij hebben begrepen dat de Vlaamse Regering en de VDAB werken aan een evaluatie van de werkwinkels en de fora en we zijn benieuwd naar de voorstellen die daaruit zullen voortvloeien, want vele arbeidsmarkten zijn lokaal en dus belangrijk voor de ondernemers.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Commerciële bedrijven met sociaal oogmerk stellen hetzelfde soort mensen te werk. Dient die groep er ook bij te horen?

De heer Robrecht Bothuyne: Volgens mij kunnen die terecht in de regeling voor de invoegeconomie. Het is het een of het ander.

2. VVSG – Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

De heer Fabio Contipelli, stafmedewerker VVSG: VVSG is om twee redenen in blijde verwachting van dit decreet. Om te beginnen zijn de lokale besturen al zeven jaar betrokken bij de implementatie van de lokale werkwinkels. Daarbij is de ontwikkeling van de tweede pijler tot nu toe altijd stiefmoederlijk behandeld. Hopelijk kan dit ontwerp een antwoord bieden. Wij hebben daarnaast al zes jaar ervaring met de actieplannen centrumsteden. Anderzijds zijn er ook de jeugdwerkloosheidsplannen en het experimentenfonds van de Koning Boudewijnstichting. De administratie heeft dus al heel wat feedback gekregen over hoe dit zou moeten werken.

Ten tweede is er altijd open communicatie geweest met de huidige en vorige minister en hun administratie, die onze opmerkingen altijd meenamen. In het kader van de werkwinkel bestaat een werkcel op Vlaams niveau, waarin zowel VVSG als VDAB en administratie zitten. Ook daar hebben wij invloed kunnen uitoefenen. Wij hebben daarom geen opmer-

kingen over het ontwerp, ook al beseffen wij dat het een kader vormt waarvan nog veel moet uitgewerkt worden in de uitvoeringsbesluiten. Onze hoop is dat de traditie van de open communicatie wordt voortgezet.

Ik kan de commissie wel onze technische logistieke aanbeveling over het ontwerp bezorgen.

De heer Jan Laurys: Er is nogal wat discussie over de regierol van steden en gemeenten omdat sommigen vinden dat men niet tegelijk speler en regisseur kan zijn. Hoe ziet VVSG dat concreet?

De heer Fabio Contipelli: Wij willen een herhaling van de situatie met de VDAB vermijden. Maar hoe we de rechter- en partijrol organisatorisch gaan scheiden, is nog niet bekend. Het komt er in principe op aan de uitvoering zoveel mogelijk uit te besteden en de regierol ten volle op te nemen. Samen met het HIVA werken wij aan een regiehandboek.

De heer Jul Van Aperen: De Raad van State noemt een aantal termen vaag en juridisch onprecies. Hij noemt het “ingebod zijn in het lokale sociale economische weefsel” of “aandacht voor de milieuzorg”. Heeft VVSG dezelfde indruk? En hoe ziet zij de concrete invulling van de regierol? Zal het zwaartepunt liggen bij de OCMW's of bij de gemeentebesturen? Of moeten de lokale werkwinkels het voortouw nemen?

De heer Fabio Contipelli: In onze aanbeveling wijzen wij ook op de onduidelijke terminologie. Ik neem aan dat het beleid voor een antwoord zal zorgen. Dat is geen vraag voor ons. Ik neem aan dat een en ander verduidelijkt zal worden in de uitvoeringsbesluiten.

OCMW en gemeentebestuur zullen onderling moeten uitmaken wie de regisseursrol op zich neemt. Naar mijn aanvoelen moet de gemeente de regisseur worden en het OCMW een actor. OCMW's organiseren nu al heel wat soortgelijke initiatieven.

De heer Jul Van Aperen: Werkt de VVSG niet aan een regieboek?

De heer Fabio Contipelli: Dat gaat over regiemodellen.

De heer Jul Van Aperen: Wat wordt de rol van de lokale werkwinkel?

De heer Fabio Contipelli: De lokale werkwinkels zijn instrumenten. Geen regisseurs. Het beleid moet de regie in handen houden.

De heer Jan Peumans: Ik heb een aantal serieuze vragen bij dit decreet. De Koepel van Buurt- en Nabijheidsdiensten heeft in maart van dit jaar op een hoorzitting gezegd dat de financiering van buurt- en nabijheidsdiensten een onontwarbaar kluwen is. Wie zal de regie daarvan op zich nemen? Hoe werkt het klaverbladmodel in de realiteit eigenlijk? Gemeenten die de regierol op zich nemen, moeten een medewerker in dienst nemen die zich alleen bezighoudt met het verzamelen van subsidies. Hoe moeten de lokale besturen die de regierol op zich nemen en hoe moeten ze hiervoor vergoed worden?

De heer Fabio Contipelli: Lokale besturen beslissen zelf of ze de regie zullen voeren. Lokale besturen die beslissen deze rol op zich te nemen, moeten zich bewust zijn van de financiële gevolgen. Ze zullen een medewerker in dienst moeten nemen om een en ander te volgen. Dat is een beleidsoptie. Wie een project start om wijken te verfraaien en leefbaar te maken, neemt een beleidsoptie en moet voor middelen zorgen. De lokale middelen moeten samen met federale en Vlaamse middelen geïnvesteerd worden. Elk niveau betaalt een deel van het project. De regie voeren is niet vrijblijvend. Wie de regie wil voeren, moet beseffen dat daar financiële gevolgen aan verbonden zijn.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Heeft de VVSG tijdens de onderhandelingen gewezen op die kosten? Heeft de VVSG gevraagd om een extra financiering voor de gemeenten?

De heer Fabio Contipelli: Neen. Wij zijn van oordeel dat het lokale niveau een deel van de verantwoordelijkheid draagt. De vraag is of de hogere overheid altijd alles moet betalen. Wie bepaalt, betaalt. De regisseur bepaalt mee, dus de regisseur betaalt mee.

De heer Jan Peumans: De centrumsteden werden wel vergoed om regisseur te spelen.

De heer Fabio Contipelli: Dat klopt niet helemaal. Voor elke euro die de centrumsteden hebben ontvangen, hebben ze er zelf één geïnvesteerd.

De heer Jan Peumans: Daar heb ik geen probleem mee.

De heer Fabio Contipelli: Het heeft hen geld gekost. Wat wel klopt, is dat ze tijdens de experimentele fase geld hebben gekregen voor de administratieve kosten als gevolg van de regierol. De minister kan uiteraard

gevraagd worden om de administratieve kosten van de kleinere gemeenten ook te vergoeden. Deze eis staat trouwens letterlijk in de VVSG-aanbeveling van juni 2006.

De heer Jan Peumans: De Koepel van Buurt- en Nabijheidsdiensten zegde tijdens de hoorzitting ook dat het niet eenvoudig zou zijn om een akkoord te bereiken tussen de vier partijen. Als één partner de samenwerking stopzet, valt het klaverbladmodel in duigen. De Koepel hoopt dat één van de vier partners regie en eindverantwoordelijkheid op zich neemt.

Wat is de visie van de VVSG over het klaverbladmodel?

De heer Fabio Contipelli: De Koepel spreekt als vertegenwoordiger van projectpromotoren. Natuurlijk geeft een projectpromotor de voorkeur aan één enveloppe. Bij de lokale diensteneconomie is er een gedeelde verantwoordelijkheid. Welke middelen kunnen wegvallen? De decretale middelen zullen maar wegvallen als het project niet aan de decretale criteria voldoet. De federale middelen zullen maar wegvallen als het project met de verkeerde doelgroepen werkt. De lokale middelen zullen maar wegvallen als het project niet voldoet aan de vooropgestelde criteria. Er is een risico. Dat geef ik toe.

De heer Jan Peumans: Zorgt dit ontwerp van decreet voor duurzame financiering?

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Wat is het VVSG-standpunt? Lost dit ontwerp het financieringsprobleem op?

De heer Fabio Contipelli: We hebben mee onderhandeld. Ons standpunt is dat dit ontwerp werkbaar is. Wij maken ons niet veel zorgen over de financiële risico's.

De heer John Vrancken: Hoe zal de lokale diensteneconomie de jeugdwerkloosheid aanpakken?

De heer Fabio Contipelli: Het gaat niet alleen om jongeren. Alle doelgroepen staan in het ontwerp vermeld.

Ik verwees gewoon naar onze ervaring met de jeugdwerkloosheidsplannen in 13 steden. Vlaanderen geeft 13 steden middelen om de jeugdwerkloosheid aan te pakken. De steden moeten zelf ook investeren. Jongeren worden op een actieve manier aan het werk

gezet. Een van de onderdelen van dit project gaat dit ontwerp eigenlijk vooraf.

De heer Koen Van den Heuvel: De lokale besturen moeten weten wat ze willen. Het lokale bestuur gebruikt het argument dat het dicht bij de bevolking staat om zo veel mogelijk bevoegdheden te krijgen. Het gevolg daarvan is wel dat het lokale bestuur zijn financiële verantwoordelijkheid moet nemen. De basisvraag is welke duurzame financiering het lokale bestuur wil. Alleen wordt deze discussie nooit gevoerd. Wij komen daar vaak op terug, maar altijd naar aanleiding van een concreet dossier. Misschien moet de VVSG dit debat eens op gang trekken.

De heer Jan Peumans: Ik ben het daarmee eens. Maar op één ding blijf ik hameren. Ook de hogere overheden moeten ernstig en betrouwbaar zijn. Mijn gemeente investeert jaarlijks in een aantal projecten. Ieder jaar vragen wij ons af of het project het jaar daarop nog kan doorgaan. Ik ben trouwens niet de enige die dat zegt. Ook de vertegenwoordigers van buurt- en nabijheidsdiensten klagen dat ze overal om subsidies moeten bedelen. De VVSG moet pleiten voor een gegarandeerde financiering van dergelijke projecten. In de eerste plaats voor iedereen die in deze projecten werkt.

De heer Roland Van Goethem: Projecten worden na advies voor een hernieuwbare periode van vier jaar erkend. De lokale diensteneconomie die al minstens vier jaar ononderbroken erkend is, kan een erkenning voor onbepaalde duur verleend worden.

Het gevolg daarvan is dat een lokale diensteneconomie pas na vier jaar geëvalueerd wordt. Wat met projecten van lokale diensteneconomieën met onbepaalde erkenning, die afwijken van het oorspronkelijke doel?

De heer Fabio Contipelli: Eigenlijk zou de erkenning moeten gelijklopen met de lokale legislatuur. Zeker als de lokale financiële inbreng belangrijk is. Wie zegt dat het volgende schepencollege in dezelfde projecten wil investeren? In de uitvoeringsbesluiten zullen alleszins tussentijdse evaluaties gepland worden.

3. KBN – Koepel van Buurt- en Nabijheidsdiensten

De heer Jan Van Passel, voorzitter Koepel van Buurt- en Nabijheidsdiensten (KBN vzw): Dit ontwerp van decreet moet er snel komen. De buurt- en nabijheids-

diensten zijn al enkele jaren aan het experimenteren. Ze zijn al meermaals en vanuit verschillende invalshoeken geëvalueerd. Omdat ze met verschillende subsidies werken moeten ze zich steeds laten evalueren. Zo'n experimentele fase heeft een zekere rechtmatigheid. Wie met schaarse middelen werkt, moet professioneel werken. Anders gaat hij kopje onder. De experimentele fase was dus niet alleen pijnlijk maar ook zinvol. De projecten zijn er degelijk en professioneel door geworden. De tijd is echter rijp voor een decreet.

Het ontwerp van decreet is ontstaan in overleg met de sociale economie en met de KBN. Net zoals de beleidsnota van minister Van Brempt over sociale economie met daarin een hoofdstuk over de lokale diensteneconomie en de klaverbladfinanciering.

De buurt- en nabijheidsdiensten kunnen een groter potentieel aan dan wat ze momenteel doen. Dat blijkt ook uit de memorie van toelichting. Er zijn in België nog altijd veel moeilijk inzetbare werkzoekenden. We zitten met een grote restgroep. De lokale diensteneconomie en de sociale economie kunnen dat nooit alleen oplossen, maar kunnen door hun maatwerk, nabijheid en aanpak mee het probleem van de langdurige werkzoekenden aanpakken. Daarnaast zijn er nog heel wat behoeften die niet of slechts gedeeltelijk zijn bevredigd. Beide factoren zorgen ervoor dat de marktpotentie groter is dan wat vandaag wordt waargemaakt. Ook om deze reden is het een goede zaak dat dit ontwerp van decreet er is.

Dit ontwerp van decreet is een belangrijke, maar toch beperkte invalshoek van het klaverblad. Dat is volgens ons wel rechtmatig. Het is een subsidie vanuit de invalshoek van de sociale economie. De sociale economie komt in de filosofie van dit ontwerp vooral tussen voor het rendementsverlies, als aanmoediging om kwetsbare werkzoekenden aan te trekken, hen uit de werkloosheid te halen en om hun competenties te valoriseren. Dat zal leiden tot doorgroei of doorstroming. Het subsidiemechanisme dat het decreet voorstelt, beloont vanuit deze invalshoek.

Het ontwerp bepaalt duidelijk dat een lokale diensteneconomie zich maar kan ontwikkelen in een omgeving waarin vanuit vier invalshoeken wordt gefinancierd. Wat zijn die vier invalshoeken? Ten eerste is er de klant. Dat kan een gezin of individu zijn, een buurt, organisatie of streek. Als er een behoefte is, is er een potentieel van betalende klanten. Wij vinden dat deze diensten ook toegankelijk en betaalbaar

moeten zijn voor kansarmen. We willen geen duale diensteneconomie.

De tweede invalshoek speelt vandaag al een belangrijke rol in de lokale diensteneconomie: de federale overheid. Niet alleen door haar tewerkstellingsprogramma's, maar ook door de dienstencheques. Een aantal activiteiten van buurt- en nabijheidsdiensten zijn gerelateerd aan diensten en personen. Ik denk hierbij aan poetsen en huishoudelijke hulp. De federale overheid werkt op een vrij volwaardige wijze mee aan de klaverbladfinanciering. Verfijning is mogelijk. De subsidiemechanismen kunnen nog beter gerelateerd worden aan maatschappelijke en economische terugverdieneffecten. Wij zijn daar voorstander van.

De derde invalshoek is die van de sociale economie. Wij denken dat er nog enkele problemen zijn met dit ontwerp van decreet. De ruggengraat ervan is echter stevig. Een en ander kan verfijnd worden in de uitvoeringsbesluiten.

De laatste invalshoek is die van de belendende domeinen. De lokale diensteneconomie levert diensten. Het kan gaan om mobiliteit, toerisme, gezins- en bejaardenhulp enzovoort. In de mate dat deze diensten een publiek karakter hebben en publiek gefinancierd worden, is het dwaas om enerzijds professionele en reguliere diensten te hebben die overheidssubsidies ontvangen en anderzijds projecten die professioneel werken met moeilijk inzetbare werkzoekenden die geen subsidies krijgen van de belendende domeinen. Dat is volgens ons een opdracht voor de voltallige Vlaamse Regering. Het regeerakkoord bepaalt dat de Vlaamse Regering zich engageert om buurt- en nabijheidsdiensten structureel te verankeren en te financieren. In die zin hebben de belendende domeinen nog wat werk voor de boeg op het operationele niveau.

De ideale doelstelling van de lokale diensteneconomie ligt binnen die belendende domeinen, maar met het karakter van de sociale economie. Deze sectoren zijn ontstaan uit een logica van de sociale economie: kansengroepen tewerkstellen. Bij het intreden in een bestaande sector, bots je op weerstanden van grote organisaties en drukkingsgroepen die hun voorwaarden willen opleggen. Het feit dat de lokale diensteneconomie en buurt- en nabijheidsdiensten bestaan, bewijst dat de specifieke arbeidsvorm innovatief is. Als bestaande organisaties buurt- en nabijheidsdiensten willen integreren is een dubbele beweging mogelijk. Ze kunnen als volwaardige speler geïntegreerd worden vanuit een specifieke werkvorm en authenti-

citeit. Ze zullen moeten bewijzen dat ze kwaliteit leveren. De sectoren moeten ook bereid zijn. Dat is vaak het probleem. Ze mogen buurt- en nabijheidsdiensten niet adopteren als een onecht en ongewenst adoptiekind. Wij beschouwen dit pijnpunt als een uitdaging. De weg is nog lang.

Dit ontwerp van decreet is zeker een stap vooruit in het financieringsvraagstuk. Daarom steunen wij dit ontwerp van decreet. Er zijn echter enkele technische kwesties die volgens ons problematisch zijn. Zoals het er nu uitziet zullen de erkende en geëvalueerde buurt- en nabijheidsdiensten bij inwerkingtreding van het ontwerp gesubsidieerd worden volgens de mechanismen van dit ontwerp. Er is wel een maximumbedrag: namelijk het maximumbedrag ontvangen tijdens de periode van experiment en overbruggingsfinanciering. Dat is zowel rechtvaardig als slecht. Het is rechtvaardig omdat de sociale economie te weinig middelen heeft om het grote marktpotentieel over alle thema's en heel Vlaanderen te spreiden. Sommige buurt- en nabijheidsdiensten hebben een grotere schaalgrootte en reikwijdte ontwikkeld. Hun deskundigheid en professionaliteit – ontwikkeld op vraag van overheid en markt – wordt bestraft. Tegelijk hebben deze diensten zich heel divers ontwikkeld. In bepaalde streken en domeinen zijn er meer dan in andere. Financieren zonder bovengrens zal ertoe leiden dat er geen ruimte is voor nieuwe projecten. Verspreiding naar het platteland wordt zo ook onmogelijk. Dat moet op termijn doorbroken worden, maar bij aanvang is deze maatregel verdedigbaar.

Een ander probleem zijn de buurtdiensten die maatschappelijk heel intensief zijn, maar tot weinig tewerkstelling leiden. Een aantal buurtdiensten speelt met bijvoorbeeld maar vier medewerkers in op een lokaal wijkgebonden maatschappelijk probleem. Dit ontwerp van decreet beloont op basis van tewerkstelling. Voor deze initiatieven – die vroeger een enveloppe kregen uit overbruggingsfinanciering – ontstaat een probleem. Een oplossing zou erin bestaan sterk tussen te komen in het omkaderingspersoneel voor kleinere projecten van één tot tien werknemers. Vanaf tien werknemers speelt de proportionaliteit. We denken dat dat een goede zaak is, al zal het wellicht niet volstaan. Vooral daar is een snelle implementatie van het klaverblad belangrijk.

De grootste groep diensten, klanten, gebruikers en werknemers van de bestaande buurt- en nabijheidsdiensten werken zowel op de flank dienstenchequegerelateerde poets- en huishoudelijke hulp als op de

flank van de niet-dienstenchequegerelateerde vitaal maatschappelijke diensten. Hoe zal deze dualiteit opgelost worden? Deze dualiteit is zinvol en belangrijk voor gebruikers, werknemers en projecten en verdient een juridisch en financieel correcte oplossing.

Wie dit ontwerp van decreet op een kritische manier leest, kan het beschouwen als een macrosociologische benadering van het probleem waar de maatschappij de komende jaren aan moet werken. Dat is een goede zaak, maar een en ander dient snel geoperationaliseerd te worden. Ons standpunt is geëvolueerd. Het klaverbladmodel is niet eenvoudig. Maar iedereen weet dat veel zaken financiële professionaliteit vergen. Onze sector ontsnapt daar niet aan. Een moeilijkheid is een uitdaging. De sector, de lokale besturen en de Vlaamse Regering zullen elkaar daarin moeten vinden.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Het Vlaams Parlement is ongetwijfeld ook een belangrijke partner in deze discussie.

De heer Jan Peumans: Volgens de heer Van Passel zijn er nog veel onbevredigde behoeftes. Unizo waarschuwt voor concurrentievervalsing. Wat vindt de heer Van Passel van het maximumbedrag ingevoerd in artikel 7? De experimenten krijgen een structurele financiële basis, dat volgens mij maar goed is voor één vierde van het klaverbladmodel. Volgens de spreker is er een groter potentieel. Waar denkt hij dan precies aan? Als dat veel ruchtbaarheid krijgt kan ik me voorstellen dat heel wat gemeentebesturen daarop zullen inspelen. De behoeften zijn onbeperkt in gemeenten.

Moeten we niet een en ander administratief vereenvoudigen? Lopen we het risico niet de tegenovergestelde richting uit te gaan?

De federale overheid speelt een belangrijke rol. De federale overheid heeft al vaker bewezen dat ze er geen probleem mee heeft om dergelijke projecten onverwacht af te schaffen en om met iets anders op de proppen te komen. Als een project eerst voor vier jaar erkend wordt en na een evaluatie definitief, moeten alle partijen de financiering ervan garanderen. Een ontwerp van decreet goedkeuren lost niets op.

De heer Jan Van Passel: Administratieve vereenvoudiging is inderdaad nodig. Net zoals meer transparantie. We moeten daar samen aan werken.

In België zijn er een paar honderdduizend mensen wiens competenties we niet gevaloriseerd krijgen. Ze krijgen een uitkering. Dat is een groot marktpotentieel. Dat er nog heel wat behoeften zijn, weet iedereen. Het discours van Unizo heeft me verrast. Het is volkomen terecht dat zij een deel van het potentieel voor hun rekening willen nemen. Ze waarschuwen terecht voor onbedoelde concurrentie-effecten.

Het klopt dat de federale overheid al eens onverwachte en plotse maatregelen durft te nemen. Dat kan tot dwingende problemen leiden. Dat is zowel een moeilijkheid als een uitdaging. Iedereen wint bij het klaverblad. De federale overheid moet hierin geloven als ze een oplossing wil voor de kansengroepen. Ze moet voor continuïteit zorgen. Dat vergt een langetermijnvisie en dito maatregelen. Wij maken ons soms zorgen over de discontinuïteit en de complexiteit van het Belgische systeem. De enige manier om met dat systeem om te gaan, is de vinger op de wonde leggen. Het is een pijnpunt, maar tegelijk een uitdaging.

De heer Jan Peumans: Ik zou nooit een maximumbedrag in een decreet vastleggen. Ik zou dat in een uitvoeringsbesluit doen.

De heer Jan Van Passel: We hebben daarover onderhandeld. Het klaverbladmodel is geen statisch model. Differentiatie is mogelijk op basis van het type van diensten. Op termijn zullen we een en ander moeten verfijnen. Het ontwerp is wat het is. Ook in de Koepel gaan stemmen op voor meer differentiatie.

De heer Jan Laurys: Om een nieuw project te starten moet wellicht gezocht worden naar verschillende financieringsbronnen. Dit ontwerp van decreet zorgt voor een gedeeltelijke zekerheid. Welk gedeelte van de totale kosten is dat? Of verschilt dat van project tot project? Is de regeling voor de dienstencheques houdbaar? Er zijn ook problemen geweest met dubbele financiering van invoegbedrijven en dienstencheques. Zijn dergelijke combinaties goed? Zal men echt veel verder raken met de financiering op basis van dit ontwerp?

Kan de spreker enkele voorbeelden geven van projecten die maatschappelijk relevant zijn maar niet arbeidsintensief?

De heer Jan Van Passel: Een voorbeeld daarvan is kinderopvang door en voor kansarmen, een sociaal restaurant. Dergelijk project maakt het die mensen

mogelijk een opleiding te volgen, en komt zowel de cohesie als de leefbaarheid in de wijk ten goede. Het kan best dat van de 12 of 13 medewerkers er maar vier SINE-gerelateerde kenmerken vertonen.

De financiële impact van dit decreet op de hele sector van de buurt- en nabijheidsdiensten is niet spectaculair. De impact van SINE en dienstencheques is veel groter. Het is wel enorm belangrijk dat de impact structureel wordt. De bestaansonzekerheid van de projecten werkt op termijn contraproductief. De lineaire subsidiëring zal ons in bepaalde projecten parten spelen. Een oplossing is differentiëren of het klaverblad sneller operationaliseren. Buurtontwikkelingsdiensten die iets doen aan kansarmoede werken ook aan welzijn en kansarmoedebestrijding. We hebben niet veel tijd meer om sociale ongelukken te vermijden.

We zijn niet echt gelukkig met de manier waarop de besparingsmaatregel in het kader van de dienstencheques genomen is. Wij blijven pleiten voor differentiatie. De combinatie van dienstencheques en banenplannen kan pervers gebruikt worden. Projecten responsabiliseren op basis van het maatschappelijke terugverdieneffect zorgt voor een maatschappelijk veel rechtvaardiger organisatie. Wij richten ons niet alleen tot de minister bevoegd voor Sociale Economie, maar tot iedereen die een rol speelt in het klaverblad: de lokale besturen, de federale regering, de belendende domeinen en de sociale economie. We hebben geen andere keuze.

Mevrouw Anissa Tamsamani: U had het over de dienstenchequegerelateerde diensten en andere. Over welke diensten gaat het? Hoe ziet u de financiering en wat zijn de mogelijkheden?

De heer Bart Van Malderen: Vormen het bedrag van 12.000 euro dat wordt uitgetrokken en de schaal van 1 op 10 een voldoende basis om de dienstverlening te blijven garanderen in afwachting van een eventuele toekomstige differentiatie?

De heer Jul Van Aperen: In artikel 4 wordt gewaagd van de doorstroom- en doorgroeimogelijkheden van de werknemers. Op de hoorzitting van 7 april vorig jaar zei mevrouw Vanderpoorten evenwel dat buurt- en nabijheidsdiensten niet bezig zijn met doorstroming. Dat zou te wijten zijn aan de mensen zelf omdat ze kiezen voor halftijdse banen. Hoe wil men dat rijmen met het bevorderen van de doorstroming als erkenningsvoorwaarde?

De heer Roland Van Goethem: Is een restaurant geen vermarktbare dienst? Op grond van welke criteria wordt een sociaal restaurant van een ander onderscheiden? Hoe gaat men directe concurrentie vermijden met een restaurant dat een dagmenu aanbiedt aan een sociale prijs?

De heer Jan Van Passel: Het is maatschappelijk heel belangrijk voor werkzoekenden en klanten dat men beide activiteiten kan doen. Maar de helderheid vereist dan wel een dubbel spoor inzake financiering. Men zou dienstenchequegerelateerde activiteiten kunnen subsidiëren volgens de invoegmaatregelen en de andere volgens het decreetmechanisme. Er zijn nog een aantal obstakels maar een dergelijke regeling is zeker nodig.

Wat de differentiatie betreft, zeggen wij zeker niet neen. Zij is in de toekomst noodzakelijk. Maar er is nu dringend een decreet nodig en wij willen niet dat het ontwerp opnieuw sneuvelt zoals het geval was tijdens de vorige legislatuur. Dat kan de sector zich niet permitteren. Daarom willen wij niet eindeloos blijven onderhandelen.

Wat de doorstroming betreft, willen wij de capaciteiten van de mensen die nu in de werkloosheid zitten opnemen en versterken en hen brengen tot een professioneel niveau van kwalitatieve dienstverlening. Wij willen hun doorstromingskansen vergroten maar zonder verplichting. Soms zijn er sociale of andere redenen om in de lokale diensteneconomie te blijven, maar dan niet meer met de rugzakfinanciering van de federale overheid bijvoorbeeld, want die maatregelen zijn degressief. In dialoog met de minister van Sociale Economie wordt gewerkt aan een totaalconcept van doorgroei, doorontwikkeling en doorstroming. Dat komt veel meer tegemoet aan de problematiek, al is ook daar nog verfijning nodig.

Naast de restaurants zou men ook de bouw kunnen noemen. Vele kleine klusjes, bijvoorbeeld een lekende kraan, raken op de markt niet geregeld. Bovendien verdwijnen daar veel mensen als ze 50-55 jaar zijn omdat ze het tempo niet kunnen volgen. Daar liggen dus potenties en onbeantwoorde behoeften. De reguliere sector en de lokale diensteneconomie kunnen daar in dialoog een antwoord bieden.

4. ISIS vzw

Mevrouw Nadja Vananroye, algemeen directeur ISIS vzw: ISIS is ontstaan vanuit een dubbele schaarste:

langdurig werkzoekende vrouwen in Limburg en leemtes in de thuiszorg, vooral naar ouderen toe, in het bijzonder 's avonds, 's nachts, tijdens de weekends en op feestdagen. Wij trachten sinds tien jaar beide groepen aan elkaar koppelen.

Wij hebben daarbij drie doelstellingen. De eerste is de creatie van duurzame werkgelegenheid voor kansengroepen. Daarom werken wij met bediendencontracten van onbepaalde duur. Onze diensten zijn aanvullend, vooral oppasdiensten voor senioren, maar ook schoonmaak en huishouden. Ten slotte gaan wij voor een professioneel organisatie-model. Doel is een maximaal terugverdieneffect: met zo weinig middelen zoveel mogelijk doen. Wij hebben daarmee thans 508 werknemers en 1360 klanten-gezinnen. Wij kunnen goede resultaten voorleggen. Duurzame tewerkstelling van een kwetsbare groep en kwalitatieve dienstverlening blijken mogelijk te zijn, mits de creatie van een job op maat. De VDAB erkent de noodzaak van duurzame begeleiding en ondersteuning.

Als werkgever zijn wij sociaal flexibel: wij houden verregaand rekening met de mogelijkheden en beperkingen van onze mensen. Wij werken zeer individueel. Persoonlijke begeleiding, ondersteuning, vorming en opleiding, systematisch en voor onbepaalde duur, vormen de basis van ons sociale arbeidsconcept.

De vraag naar oppas voor senioren blijft zeer groot en er liggen daar dus nog heel wat mogelijkheden. Mede dankzij de dienstencheques kon ISIS fors groeien, wat onze doelstelling als buurt- en nabijheidsdienst niet heeft gehinderd, integendeel. Wij kunnen een goed rapport van sociale meerwaarde voorleggen aan de federale overheid. Onze tewerkstelling voor kansengroepen is duurzaam: 169 medewerkers hebben inmiddels geen rugzakfinanciering meer en zijn nog altijd in dienst. Toch is het voor ISIS al tien jaar puzzelen om te overleven en dat vanuit een onzekere rechtspositie.

Bekeken vanuit het klaverblad zouden wij in vier domeinen een financiering kunnen krijgen. De domeinen van de klant, de activering door de federale overheid en de sociale economie zijn duidelijk. Pijnpunt voor ISIS en andere diensten aanvullende thuishulp, is het belendend domein Welzijn. Wij willen daarin een plaats verwerven naast de reguliere diensten. In afwachting van dergelijke subsidiëring moeten wij een beroep doen op de lokale besturen en OCMW's.

ISIS staat zeker achter het ontwerp – wij wachten al jaren op structurele erkenning – ook al biedt het nog

maar een deelfinanciering. De klaverbladconstructie is moeilijk maar zinvol. Wij hebben wel bedenkingen bij de plafonnering, die nadelig is voor een organisatie als de onze met meer dan 500 medewerkers. Men laat daarmee kansen liggen. Rendabele werking en terugverdieneffecten vereisen immers een bepaalde schaal. Maar tegelijk zijn wij realistisch en beseffen we dat dit een startfase is. Wij pleiten er wel voor om te bewaken dat er een groepspad komt.

We hebben ook nog een bemerking bij de situatie van mensen die gedeeltelijk met de federale dienstencheques voor schoonmaak en huishouden werken. Die zijn nochtans een realiteit. Het is heel belangrijk dat onze medewerkers beide activiteiten, in beide niches kunnen blijven doen. Alleen werken in schoonmaak en huishouden is vaak te zwaar voor de mensen uit deze doelgroep. Wij hopen op een werk-bare oplossing.

Tot slot dring ik aan op een plaats binnen de sector Welzijn. Wij hebben inmiddels bewezen dat we de kwaliteit kunnen leveren waardoor we die verdienen. Studies van het HIVA en de Antwerpse universiteit hebben dat al bevestigd. Afstemming tussen de verschillende zorgactoren is aangewezen.

De heer Jan Peumans: Ongeveer 25 percent wordt betaald door de gebruikers. Ziet u moeilijkheden bij de andere financiers? Wat bijvoorbeeld als de dienstencheques worden afgeschaft? Wat zijn voor u de pluspunten van het voorliggende ontwerp?

Mevrouw Nadja Vananroye: De structurele erkenning, die zekerheid biedt, en een stuk subsidiëring van de omkadering. Voor de medewerkers blijven we afhankelijk van de rugzak- en dienstenchequefinanciering. Daar moeten wij mee omgaan, maar dat is haalbaar. Wij doen het al tien jaar. In de sociale economie raakt men gespecialiseerd met betrekking tot puzzelen in financiering. De vraag naar de dienst die wij leveren is reëel en wij hoeven slechts voor 4 percent een sociale correctie te verlenen omdat zij hun aandeel niet kunnen betalen. Welzijn blijft een pijnpunt. Wij vragen een stukje financiering, dat niet even groot hoeft te zijn als gezins- of bejaardenhulp.

De heer Jan Peumans: Vindt u dat de lokale besturen financieel moeten participeren?

Mevrouw Nadja Vananroye: Zeker. Tot nu toe hebben wij voor een deel dankzij hen overleefd. In Limburg hebben er een aantal een progressieve rol gespeeld op dit vlak. Zij kunnen dat en ook bij de uitbreiding van buurt- en nabijheidsdiensten, waar vraag naar is, kunnen zij een rol spelen. Bij de oprichting moeten

ze wel zoveel mogelijk samenwerken met ervaren derden.

5. Stad Vilvoorde

De heer Hans Bonte, schepen Sociale Zaken Vilvoorde: De Vilvoordse ervaring is een ervaring als een andere. Centraal stond de creatie van een maatschappelijk en politiek draagvlak. Werk maken of niet van sociale economie of buurtdiensten is een lokale politieke keuze die budgettaire consequenties heeft. Vilvoorde heeft daar tijdens de voorbije bestuursperiode ja op gezegd met een dubbel doel: werk creëren en een reële behoefte bevredigen. In de eerste fase werd gezocht naar partners. In de gemeente waren dat het OCMW, het kringloopcentrum Televil, de PWA's en enkele private verenigingen met expertise. Daarnaast is volgens mij ook het forum een ondergewaardeerd, maar cruciaal platform. Wij staken daar wel tijd en energie in. Het lokale bestuur in Vilvoorde heeft zich zwaar geëngageerd om de actieve rol van regisseur in de werkwinkel op zich te nemen. De schepen voor Sociale Zaken trad zes jaar lang op als regisseur.

Het eerste wat het forum deed, is het opstellen van een meerjarenplan met alle partners samen, ook al was dat plan niet opgelegd. Nieuwe lokale diensten vormden daarvan een substantieel hoofdstuk. Daarbij hebben wij ook constant – in het forum – samengewerkt met de buurgemeenten. Er zijn dan ook vzw's en organisaties opgericht met de gemeenten Zemst, Grimbergen en Machelen. Daarnaast is het noodzakelijk om in te spelen op bestaande maatschappelijke behoeften.

Vanaf het begin werd een deskundige buurtdiensten en sociale economie aangesteld, een soort professionele puzzelaar die alle relevante regelgevingen kent. Dat is op zich al een hele uitdaging. Welnu, wij hebben in die knowhow geïnvesteerd. De persoon in kwestie was snel ingewerkt en voerde vervolgens een behoefteonderzoek uit. Hoewel zij op de payroll van de stad Vilvoorde stond werd zij overigens ook ter beschikking gesteld van de lokale werkwinkel. De stad investeerde niet alleen in knowhow maar ook in logistiek, maar daarover later meer. Ik noem de inrichting van een lokaal voor de strijkwinkel als voorbeeld.

De resultaten zijn zes nieuwe initiatieven: het sociale uitzendbureau Instant A; de strijkwinkel-sociale werkplaats; Proper Werk, een onderdeel van het

PWA; een sociaal restaurant; Fietsvoorde, dat fietsen bewaakt en herstelt aan het NMBS-station; het Vilvoords Zilverpunt met diensten voor senioren door verschillende partners. Het derde en het zesde initiatief worden mede gefinancierd met dienstencheques, het vierde en het vijfde bestaan in een facilitering en begeleiding door de stad van de activiteiten van bestaande vzw's. Resultaat van dit alles zijn 112 vaste banen en een pak niet-vaste. Meer dan de helft van de eerste groep ging naar zeer langdurig werklozen, laaggeschoolden, leefloontrekkers en allochtonen. De lokale investering werd dubbel en dik terugverdiend, financieel en maatschappelijk.

Ik ben ervan overtuigd dat de strijd tegen bepaalde vormen van maatschappelijke uitsluiting op het lokale niveau moet gewonnen worden. Dat lokale engagement moet daarom gestimuleerd worden. Fenomenen als langdurige werkloosheid zijn zeer geschakeerd. Sommigen moeten kordaat aangepakt worden, voor anderen is werk op maat nodig. Zij vormen geen homogene groep.

Daarnaast is samenwerking met de bovenlokale niveaus onontbeerlijk, met de VDAB, de provincie, het gewest en Europa, al is dat laatste veeleer een bedreiging dan een steun voor de sociale tewerkstelling. Voorts is een engagement nodig van zowel openbare als privé-sector en van de verschillende departementen. Dat laatste wordt vertaald in de klaverbladfinanciering.

Het ontwerp speelt in grote mate in op de bestaande werkloosheid en behoefte aan dienstverlening. Het is daarom een hefboom voor lokaal engagement. Het maakt dingen mogelijk zonder de inhoud en de werkwijze van bovenaf op te leggen. De stimulans is eenvormig en transparant. Goed is voorts dat de opwaardering van de werkwinkel en de lokale regisseur is ingeschreven in het ontwerp. De vraag is wel of het op dit punt niet té vrijblijvend is. Kan men lokale besturen vrij laten om al dan niet actief te zijn in de sociale economie?

Is het voorliggende decreet een kaderdecreet – met zeer veel bevoegdheidsdelegatie aan de minister – zoals de Raad van State zegt? Biedt het voldoende rechtszekerheid aan wie zich lokaal engageert? Misschien kon er toch wel iets meer in de tekst staan. Hetzelfde geldt voor wie initiatief kan nemen. Misschien is het ook daar iets te breed en mocht er iets strakker de verantwoordelijkheid bij de lokale besturen worden gelegd.

Financiële eenvormigheid versus financiële haalbaarheid. De bedragen staan in het ontwerp van decreet. Denkend aan onze initiatieven zijn de vooropgestelde bedragen niet voor alle initiatieven hoog genoeg. De grote onbekende is de inbreng van de andere partners in het klaverblad en de particuliere bijdrage. Financiële eenvormigheid is een goede zaak. Het moet als een sokkel beschouwd worden.

Op welk niveau moet de klaverbladfinanciering georganiseerd worden? Vlaanderen neemt al twee van de blaadjes voor zijn rekening. We zouden moeten nagaan waar de tewerkstellingskansen precies liggen. Als we dat definiëren in termen van behoefte van mensen, krijgen we twee grote groepen waarvan de uitdagingen op straat liggen. Dat is bij de tweeverdieners. Dat is het succes van de dienstencheques. Er is een chronisch gebrek aan betaalbare en witte diensten. Het gaat dan ook over kinderopvang en occasionele kinderopvang. Daarnaast is er alles dat samenhangt met vergrijzing. ISIS is daar een mooi voorbeeld van.

Als ik dat klaverblad wil maken en zinvol werk geven aan werklozen, moet ik in de dienstensector en de zorgsector investeren. In die zin is het logisch dat de Vlaamse Regering het klaverblad ook op het vlak van welzijn en seniorenzorg invult. Rond andere thema's is dat ook mogelijk. Groen is daar ook een voorbeeld van. Het gaat dan wel niet om individuele behoeften maar om collectieve. Het Vlaams Parlement heeft onderhoud van straten met behulp van pesticiden verboden. De lokale besturen weten wel niet hoe ze genoeg mensen zullen vinden om het onkruid van tussen de tegels te halen. Ze weten evenmin hoe ze die mensen zullen betalen. Als het Vlaams Parlement hiervoor kiest, moet het ook een antwoord bieden in het kader van de sociale tewerkstelling.

Het debat over het klaverblad is voor mij cruciaal. Het is een debat over het engagement van de Vlaamse Regering. Het gaat over tussenkomst in die domeinen waarvan iedereen weet dat er collectieve en individuele uitdagingen zijn.

Wat zijn de gevolgen van dit ontwerp van decreet voor de bestaande projecten? Zullen ze automatisch onder deze regeling vallen of wordt er voor souplesse gezorgd? Zoniet vrees ik voor ongevallen.

De heer Roland Van Goethem: De heer Bonte verwoordt mijn bezorgdheid exact. Als overtuigd democraat ben ik voorstander van de gemeentelijke

autonomie. De vrijheid die men aan de gemeenten laat, kan ik alleen maar toejuichen.

Fietsvoorde is het typevoorbeeld van hoe het niet moet. Een bewaakte fietsstalling als een lokaal economieproject beschouwen, kan volgens mij. Daar is volgens mij behoefte aan, want in Vilvoorde worden meer fietsen gestolen dan gekocht. Fietsen repareren is geen sociale economie. De goedkopere prijzen doen de Vilvoordse fietsenhandelaars concurrentie aan. Naast repareren worden ook tweedehandsfietsen verkocht. Alweer deloyale concurrentie met de handelaars.

Hetzelfde geldt voor het sociale restaurant. Volgens de heer Bonte verzorgt het restaurant een keukenopleiding. Op zich is dat een goed idee, maar koks opleiden kan toch evengoed in de keuken van het OCMW. Op die manier verdwijnt een restaurant dat werkt aan dumpingprijzen.

De voorzitter: Mag ik u verzoeken vragen te stellen? We zijn niet in de gemeenteraad van Vilvoorde.

De heer Roland Van Goethem: Ik had nochtans die indruk.

Ik vraag alle parlementsleden eens goed na te denken over de erkenningsvoorwaarden. We moeten ze verduidelijken om dergelijke slechte voorbeelden te vermijden.

De heer Jan Laurys: In welke mate slaagt de winkel erin de regisseursrol te vervullen? Ik heb de indruk dat Vilvoorde vooral proactief heeft gewerkt. Men heeft ervoor gezorgd dat initiatieven worden genomen. Zijn er keuzen gemaakt? Welke afwegingen heeft men gemaakt? Welke projecten werden afgewezen? Hoe zijn projecten geselecteerd? Wie heeft ze geselecteerd?

De heer Jan Peumans: Ik wil de spreker feliciteren met zijn sociaal restaurant en fietswerkplaats. Het zijn mooie voorbeelden van de rol die een lokaal bestuur kan spelen. Europa verbiedt de overheid voor meer dan 50 percent bij te dragen aan dergelijke tewerkstellingsprojecten. We moeten deze bedreiging ernstig nemen. Deze bepaling zou heel wat projecten in het gedrang kunnen brengen.

Zou het geen goede zaak zijn mochten de vier blaadjes van het klaverblad tot een convenant komen? Is dat geen garantie dat niemand zich terugtrekt?

De heer Koen Van den Heuvel: In welke mate nemen de sociale partners hun verantwoordelijkheid in Vilvoorde? Welke rol speelt het middenveld bij het opstarten van de zes initiatieven?

De heer Hans Bonte: Om tijd te besparen, zal ik het verslag van de gemeenteraad bezorgen. Het gaat om een politieke keuze. Die keuze wordt door een deel van de gemeenteraad betwist. Dat is democratie. Om politieke en maatschappelijke steun te krijgen, zijn politieke debatten nodig. Net zoals er gediscussieerd wordt met het middenveld in de plaatselijke werkwinkel. Dat was niet altijd vanzelfsprekend. Niet iedereen was enthousiast. Het is een politiek debat. Het beleid heeft ervoor gekozen te investeren. De enen zijn het daarmee eens. De anderen niet.

Ik ben voor gemeentelijke autonomie. Het decreet mag de schepen voor Sociale Zaken niet verplichten driemaal per maand het lokale werkgelegenheidsforum voor te zitten. Veel belangrijker is dat dit ontwerp genoeg sensibiliseert. De wortel moet iets aantrekkelijker. De situatie verschilt van gemeente tot gemeente.

Wie de regisseursrol op zich neemt, is een politieke keuze. Wij hebben ervoor gekozen om met het forum te werken. Ook al was er aanvankelijk veel onduidelijkheid en botsten we op enorm veel bureaucratie, die het gevolg was van decretale bepalingen over de manier waarop het forum moet worden samengesteld. Eenmaal dat overwonnen was er een heel actieve inbreng van de stad. Om het meerjarenplan op te maken moet overlegd worden met alle forumpartners. Daar is werk aan.

Het engagement van de sociale partners was groot in de beginperiode. Eenmaal het project liep, daalde dat. Alle projecten zijn besproken, geadviseerd en unaniem goedgekeurd. Dat individuele middenstanders met de steun van politici Unizo niet steunen, is nu eenmaal zo. Het blijft zoeken en tasten.

In het debat over wat concurrentieel is en wat niet, moeten we één element in ogenschouw nemen: zwartwerk. Als iets concurrentievervalsend is, is het wel zwartwerk. Zwartwerk bedreigt eerlijke handelaars en ondernemers. Dat belet niet dat ook wij oog moeten hebben voor de concurrentie. Vandaar het overleg en de afspraken.

Ik maak me net zoals de heer Peumans zorgen over de Europese richtlijn.

Het klaverblad moet een duurzaam klaverblad zijn. We moeten duidelijke afspraken maken met de verschillende bevoegdheidsniveaus. De afspraken moeten voor een lange termijn gelden. Dat het lokale niveau een deel van de factuur betaalt, stoort me niet. Er mag lokaal belastingsgeld geïnvesteerd worden in de verzorging van senioren. We doen dat overigens al. De OCMW-wetgeving verplicht ons daartoe. De dag nadat dit ontwerp is goedgekeurd, moeten we met Welzijn een convenant afsluiten over seniorenzorg en over diensten aan gezinnen.

6. PRISMA vzw

De heer Guy Duchêne, PRISMA vzw: Onze hoofdzetel is in Ranst gevestigd, maar ik zal het hebben over een project dat we in Turnhout uitvoeren. Zowel een landelijk als een stedelijk gebied.

In het kader van de erkenning van centrumsteden hebben wij het project Toeristische Kantonniers om toeristische infrastructuur te onderhouden. Het is een gebiedsgerichte aanpak. Door sociale tewerkstelling zorgen we ervoor dat het aanbod aan toeristische infrastructuur op elk moment in orde is. De aanleiding is het feit dat er voldoende geld is om toeristische infrastructuur aan te leggen, maar niet om het te onderhouden. Toeristen begonnen te klagen dat de bordjes van het fietsroutenetwerk verdwenen.

In de praktijk is het aspect concurrentie niet echt aanwezig. Zeker niet in de sector van het groenonderhoud. Lokale handelaars en ondernemers zijn eerder medestanders dan tegenstanders. We krijgen soms opdrachten van hen. Veel van het werk dat wij uitvoeren interesseert hen niet omdat ze het niet aan een aanvaardbare prijs kunnen. Geschoolde tuinmannen zijn bijvoorbeeld niet geïnteresseerd in afstompende taken.

Het werk dat wij uitvoeren om de toeristische infrastructuur op punt te houden, doet erkende aannemers geen concurrentie aan. Ons werk is te diffuus, te verspreid en te arbeidsintensief. Er kruipt veel nutteloze arbeidstijd in. Aannemers kunnen die tijd niet doorrekenen. Zij kunnen onze projecten nooit aan een concurrentiële prijs uitvoeren.

In de subsidievoorwaarden wordt te hard gehamerd op rendementsverlies. De problemen zijn groter dan dat. Het is alsof een kermiscoureur met wat doping even snel als Lance Armstrong de Mont Ventoux

oprijdt. Financiële steun zorgt er niet voor dat onze doelgroep op hetzelfde niveau raakt als iemand die geschoold is. Sociale problemen en randvoorwaarden spelen een even belangrijke rol.

Het ontwerp van decreet wil voor duurzame tewerkstelling zorgen. Daarvoor is duurzame erkenning nodig. Ondernemen is risico's nemen. Duurzame financiering zal nooit helemaal sluitend zijn. Zekerheid krijgen dat we onze projecten op lange termijn kunnen uitbouwen, is noodzakelijk. Deze zekerheid is ook belangrijk voor het personeel. Zij krijgen een contract van onbepaalde duur maar als het decreet wordt gewijzigd of onze erkenning valt weg, staan deze mensen op straat. We kunnen hun niet zeggen dat een en ander afhangt van de minister, de coalitie enzovoort. Zij verwachten een duurzame job. Velen hopen tot op het einde van hun loopbaan in hun project te blijven.

We hebben ook een probleem met de erkenning van de omkadering van één op tien. Dat is in veel decreten zo. Een project onmiddellijk op deze schaal starten, is niet altijd realistisch. Het zou logischer zijn mocht het ontwerp rekening houden met natuurlijke groei.

De voorgestelde regeling is een goede weergave van wat wij al tien jaar in de praktijk brengen. Als zijn er een paar opmerkingen. Wij werken al tien jaar met een klaverblad. Wij zoeken subsidies van op allerhande plaatsen. Het geheel leidt tot een rendabel bedrijfsplan. Op de discussies over dubbelfinanciering antwoord ik dat de meeste projecten vooral problemen hebben om voldoende middelen te vinden.

Als twee van de blaadjes van ons klavertje afvallen, raken we in de problemen. Dat is onze vrees. Hoe zal een en ander in de praktijk uitdraaien? Zullen de erkenningen op alle niveaus gelijk lopen? Het volstaat te verwijzen naar ons eigen project. De financiering door het departement Toerisme is nog altijd niet rond. Wordt het een projectsubsidie of een subsidie op lange termijn? De SINE-maatregel is al een aantal keren gewijzigd. Wat is het perspectief op lange termijn? Geld van de lokale overheid is meestal financiering van beperkte duur. Ik heb het gevoel dat we ieder jaar verslagen zullen moeten schrijven voor een andere subsidieverlener. Dat zal belangrijker worden dan de eigenlijke werking. Op zich sta ik niet negatief tegenover het klaverblad. Het is een goed idee maar over de verankering van duurzame tewerkstelling in de financiering moeten we nog eens goed nadenken.

De Resoc-financiering voor projecten die geen diensten verlenen aan particulieren, verloopt moeilijk. Een strijkwinkel voor twee gemeenten is perfect definieerbaar. Wij zetten projecten op publiek terrein op. Wij bevredigen een publieke behoefte. Ik kan nu niet zeggen waar deze publieke behoefte volgend jaar de kop op zal steken. Wanneer we de Resoc's op een kaart uittekenen, merken we dat ze niet overeenkomen met de sociale werkelijkheid. Sommige projecten moeten we aan een gemeentegrens stopzetten om vijfhonderd meter verder te herbeginnen. Een toerist wil dat heel het fietspad in orde is. We zouden alle Resoc's om een erkenning kunnen vragen. Mijn ervaring is dat het Resoc waarbinnen we gevestigd zijn weinig bezwaren maakt. Een erkenning vragen in een naburig Resoc is echter niet vanzelfsprekend.

We mogen niet vergeten dat de SINE-doelgroep beperkt is. De SINE-doelgroep is kleiner dan de Activa-doelgroep. Voor mensen die jonger zijn dan 45 zijn de subsidiëringsverschillen niet groot. De SINE-doelgroep is die van de uitkeringsgerechte werklozen. Onze ervaring is dat heel wat mensen niet uitkeringsgerechtigd zijn maar wel tot de doelgroep behoren. Een andere beperking van SINE is hoger secundair onderwijs. Jongeren die door hun ouders door het secundair zijn gesleurd hebben vaak minder kansen op de arbeidsmarkt dan mensen die op hun 18e in het vierde middelbaar zijn gestopt. Ethisch klopt dat niet.

Er is ook een probleem met buitenlanders met een diploma dat hier niet erkend is. Een Afrikaanse geschiedenisprofessor heeft een andere opleiding dan een geschiedenisprofessor aan de KUL. Ze zijn wel even intelligent. Zijn diploma is wel gelijkgesteld met ons lager onderwijs. Diploma zegt niets over de capaciteiten en intelligentie van allochtonen.

De SINE-verankering vinden wij heel belangrijk omdat het werken met ouderen betaalbaar maakt op lange termijn. Op het vlak van diversiteit hoeven wij van niemand lessen te krijgen. Wij stellen evenmin taalvereisten. We geven zelf lessen Nederlands. Zowel onder ons personeel als in de omkadering werken ouderen. We zijn daar tevreden over. Het is een feit dat een oudere persoon niet hetzelfde rendement haalt als een 23-jarige.

Het SINE-systeem bestaat erin dat de werkgever de werknemer volledig betaalt. De werkgever recupereert dat geldt van de RVA. Dat vermijdt problemen zoals bijvoorbeeld in integratieprojecten. Een foutje

in een formulier zorgt ervoor dat mensen op hun geld moeten wachten en financieel aan de grond raken. Bij ons werkt iemand die deeltijds werkt en geld krijgt uit vier verschillende bronnen. De schuldbemiddelaar van die persoon raakt er niet wijs uit. De persoon in kwestie niet. Ik evenmin. Het is wel een werknemer van mij. Als die persoon gedemotiveerd raakt omdat een deel van het geld uitblijft, leidt dat tot problemen.

Elk project zou aan doorstroming moeten blijven werken. De sociale economie zal de werkloosheid immers niet volledig oplossen. Het normale economische circuit zal daarvoor moeten zorgen. Het is onze verantwoordelijkheid om na verloop van tijd de mensen door te verwijzen die de capaciteiten hebben om mee te draaien in de reguliere sector. Het nadeel is dat de goede werkkrachten eerst verdwijnen als we daar te hard de nadruk op leggen. We blijven dus aanmodderen door een laag rendement. Bovendien is niet iedereen geïnteresseerd in doorstroming. Ze hopen dat ze bij ons kunnen blijven. Doorstroming is een mooi theoretisch model, maar het werkt niet in de praktijk.

Projecten in de sociale economie zouden aanvullend moeten zijn. Het gaat om projecten die niet vermarktbaar zijn. Iemand die in een invoegbedrijf werkt dat handgemaakte wollen truien produceert, verwerft heel wat capaciteiten. Maar welk bedrijf uit de reguliere sector heeft personeel nodig dat nog met de hand kan breien? Als de sociale economie zich moet bezighouden met zaken waar de normale economie niet mee bezig is, krijg je goed opgeleide mensen met capaciteiten die op de gewone arbeidsmarkt niet gevaloriseerd worden. Dat is een probleem. Je hoort vaak dat alles te maken heeft met arbeidsattitudes. Dat klopt natuurlijk voor een groot deel. Maar geen enkele werkgever zal iemand in dienst nemen alleen maar om zijn goede arbeidsattitudes. Projecten moeten dus de mogelijkheid krijgen medewerkers op te leiden voor een interessante functie in de reguliere sector. Elk bedrijf verwacht bijvoorbeeld dat zijn werknemers een rijbewijs hebben. Het is echter enorm moeilijk om medewerkers daarvoor op te leiden. Veel problemen die we tegenkomen, zijn het gevolg van het feit dat we naast het normale economische circuit werken.

Bij ons was de regisseur een projectvereniging, namelijk het regionaal stedelijk gebied Turnhout. Die projectvereniging beschikt ondertussen over voldoende knowhow. We werken goed samen. De projectvereniging neemt veel van onze zorgen over. Dit ontwerp van decreet voorziet echter niet in een regisseursrol

voor projectverenigingen. De lokale gemeentelijke overheid kan die rol wel opnemen. Dat is een goede zaak al zal dat niet vanzelfsprekend zijn in kleine gemeenten. Het is niet logisch dat kleine gemeenten allemaal hetzelfde zullen doen voor sommige projecten. Ze hebben niet altijd de nodige kennis. Veel werkzoekenden en andere mensen uit de doelgroep wonen niet in de randgemeenten van een stad, maar die randgemeenten kunnen wel als klant in het project worden betrokken. Anders zijn alle lasten voor de achtergestelde wijken in de centrumsteden en kunnen de lusten niet halen in de rand. De landelijke gemeenten moeten betrokken worden. Intergemeentelijke samenwerking moet dus mogelijk zijn.

Onze grootste concurrenten zijn inderdaad zwartwerkers. We zouden eens moeten uitrekenen hoeveel zwartwerkers wij nu legaal werk geven. Dat aspect wordt vaak vergeten. We financieren de sociale zekerheid door zwartwerkers in dienst te nemen.

Heel de sociale economie heeft op lange termijn een continuïteitsprobleem. We zullen daarmee moeten leren leven. Dit ontwerp van decreet is een goed uitgangspunt. Het sluit aan bij de praktijk. Subsidiologie is altijd nodig geweest. We mogen ons echter niet blind staren op de vier blaadjes van het klavertje. Wij zitten bijvoorbeeld met een praktisch probleem. We worden gefinancierd door de projectvereniging, door SINE en door Vlaanderen. Daarnaast zouden we nog financiering kunnen vragen aan de gemeenten. Als de gemeente dan nog klant is, moet ze eigenlijk tweemaal betalen. Dat ze dat niet willen, is ons probleem niet. Het probleem is dat we dat niet uitgelegd krijgen. Financiering uit twee kanalen halen, is perfect mogelijk als we een groter deel uit onze omzet halen. We moeten dat in het achterhoofd houden.

De Europese richtlijn is inderdaad de grootste bedreiging. Werken aan publieke dienstverlening betekent dat je op publiek terrein actief bent met publieke actoren die gebonden zijn aan de wet op de openbare aanbestedingen. We worden gedwongen om iets te vermarkten omdat het een aanbesteding is. Dat klopt niet altijd met visie en praktijk. Dit ontwerp zal dat niet oplossen want het is een federale materie.

De heer Jan Laurys: Is het geciteerde project gesitueerd in het kader van de buurt- en nabijheidsdiensten?

De heer Guy Duchêne: We zijn als experiment gestart op basis van het actieplan Centrumsteden. We gingen ervan uit dat we twee jaar later – in 2005 – wel onder het decreet lokale diensteneconomie zouden vallen.

Dat decreet is er echter nog niet. Nu zitten we in een zelf bedacht scenario waarbij de projectvereniging volgens de principes van dit ontwerp een deel van de financiering op zich neemt. Wij zitten ook met de klaverbladfinanciering. Maar wij worden niet erkend omdat het decreet lokale diensteneconomie er nog niet is.

De heer Bart Van Malderen: De spreker zegt dat Resoc's niet altijd overeenstemmen met de socio-economische werkelijkheid. Mag ik daaruit afleiden dat een lokaal forum beter geschikt is om de regie op zich te nemen?

De heer Guy Duchêne: We hebben het nu over het niveau Vlaanderen. We moeten per gebied nagaan wat kan. In Limburg is veel intergemeentelijke samenwerking. In Antwerpen verschilt dat van regio tot regio.

Meestal is er een kernstad met enkele satellietgemeenten er rond. Schilde kent weinig werkloosheid. Misschien heeft men daar de ambitie om een project te starten. Maar de medewerkers zullen ze niet in eigen gemeente vinden. Ze zullen dat alleen doen als er een lokale behoefte is. Gemeenten met veel werklozen in een projectvereniging doen samenwerken met gemeenten waar een grote vraag is, zal tot betere projecten leiden. Op grote schaal zullen gemeenten individueel kunnen werken.

De heer Bart Van Malderen: Dat staat los van bijvoorbeeld de lokale werkwinkel.

De heer Guy Duchêne: Als er al iets is, zie ik niet in waarom we nog iets anders zouden ontwikkelen.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Moeten we het ontwerp aanpassen om werken met een projectvereniging mogelijk te maken? En waar moeten we dat precies doen?

De heer Guy Duchêne: De projectvereniging wil duidelijk weten wat haar rol zal zijn op lange termijn. Wat zal de link zijn tussen dit ontwerp en het actieplan centrumsteden? Belangrijk is dat gemeenten kunnen samenwerken.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Dat is niet opgenomen in het ontwerp.

De heer Guy Duchêne: Het wordt niet verboden, maar het staat er inderdaad niet expliciet in.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Er is sprake van provincies, autonome provinciebedrijven en verenigingen van OCMW's. Verenigingen van gemeenten of projectverenigingen staan er niet in. Concrete suggesties zijn welkom.

Als iets wordt opgestart, moet men de kans krijgen het warm te houden. Hoe kan daarvoor een maatschappelijk draagvlak gecreëerd worden? De bedoeling is daarvoor waardering te krijgen.

Het moet ook een aangehouden inspanning zijn. Zes jaar volstaan wellicht niet om dit op alle niveaus te laten doordringen. Een decreet zorgt voor meer continuïteit. Wat de betrouwbaarheid van de overheid ten goede zal komen.

De heer Guy Duchêne: De heer Van Passel heeft dit ook gezegd: het is hoog tijd dat er een decreet is. We zijn allemaal al even bezig. Dit ontwerp is een goede zaak om de inspanningen op lange termijn te verankeren. Het probleem van de laaggeschoolden en de werklozen zal morgen niet opgelost zijn. We zullen nog heel wat inspanningen moeten leveren. Telkens iets nieuws starten is zinloos als we telkens iets anders moeten stopzetten.

De verslaggever,

De voorzitter,

Koen
VAN DEN HEUVEL

Trees
MERCKX-VAN GOEY